

HE 130/2010 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Luotsausliikelaitoksen muuttamisesta osakeyhtiöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Luotsausliikelaitoksen muuttamisesta osakeyhtiöksi.

Esityksen mukaan Luotsausliikelaitos muutettaisiin valtion kokonaan omistamaksi osakeyhtiöksi.

Valtioneuvosto oikeutettaisiin luovuttamaan Luotsausliikelaitoksen hallinnassa ole-

va omaisuus ja toiminta perustettavalle osakeyhtiölle.

Esitys liittyy valtion vuoden 2011 valtion talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2011 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 JOHDANTO	3
2 NYKYTILAN ARVIOINTI.....	3
2.1 Valtion liikelaitokset	3
2.2 Luotsausliikelaitos	3
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	4
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	4
4.1 Taloudelliset vaikutukset	4
4.2 Yhteiskunnallinen ohjaus.....	5
4.3 Henkilöstövaikutukset.....	5
5 ASIAN VALMISTELU	5
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	6
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	7
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT	7
2 VOIMAANTULO.....	8
3 SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	8
LAKIEHDOTUS	9
Laki Luotsausliikelaitoksen muuttamisesta osakeyhtiöksi.....	9

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

EU:n komissio antoi loppuvuodesta 2007 ratkaisun ns. Tieliikelaitos-tapauksessa. Komission mukaan liikelaitoksen konkurssisuoja ja tuloverokäytäntö olivat yhteismarkkinoille soveltumattomia. Tämän vuoksi valtiovarainministeriö asetti 18.3.2008 hankkeen selvittämään liikelaitosmallin soveltuvuutta sisämarkkinoille ja kartoittamaan mahdollisia uusia organisaatio- ja ohjausmalleja liikelaitosten toiminnan järjestämiseksi.

Selvitys kattoi kaikki viisi silloista valtion liikelaitosta (Ilmailulaitos, Luotsausliikelaitos, Metsähallitus, Senaatti-kiinteistöt ja Varustamoliikelaitos). Kunkin liikelaitoksen omistajaohjauksesta vastaava ministeriö osallistui työhön. Työryhmän asettamiskirjeen mukaan hankkeen johtoryhmän tuli tehdä väliraportissaan tarvittavat linjaukset ja mahdolliset kehittämisehdotukset liikelaitoskohtaista valmistelua varten.

Väliraportin mukaan kilpailuneutraliteetin edellyttämä liikelaitoksen konkurssikelpoisuus edellyttäisi erillistä oikeushenkilöyttä sekä valtion liikelaitoksen hallinnassa olevan omaisuuden siirtämistä oikeushenkilön omaisuudeksi. Siten valtion nykyistä liikelaitosmallia ei voida pitää yhteismarkkinoille soveltuvana toimintamuotona.

Talospoliittinen ministerivaliokunta on 6.3.2009 puoltanut ehdotettua etenemistapaa valtion liikelaitosten uudelleen organisoinniksi ja ohjaukseksi ja sitä, että Luotsausliikelaitos yhtiöitetään. Valtion liiketoimintaa tulisi harjoittaa pääsääntöisesti osakeyhtiömuodossa. Toimivilla markkinoilla avoimessa kilpailutilanteessa tapahtuva valtion liikelaitosmuotoinen liiketoiminta yhtiöitetään.

2 Nykytilan arviointi

2.1 Valtion liikelaitokset

Valtion liikelaitokset ovat julkista tehtävää toteuttavia liiketoimintaorganisaatioita, joiden omistaja-arvo muodostuu julkisesta ja taloudellisesta arvosta. Julkisella arvolla tarkoitetaan kustannustehokkaasti tuotettua yh-

teiskunnallista vaikuttavuutta. Taloudellinen arvo on pääoman kustannuksen ylittävää tuottoa.

Kun liikelaitokset menestyvät liiketoiminnassaan, ne tarjoavat kilpailukykyiset ja tasokkaat liikenne- ja viestintäpalvelut elinkeinoelämälle, yhteiskunnalle ja kansalaisille. Liikelaitoksilta edellytetään kannattavuutta niin, että ne pystyvät investoimaan strategiseen kasvuun säilyttäen rahoitusrakenteensa terveenä sekä täyttävät tulos- ja voitonjakotavoitteet.

Valtio asettaa omistajaohjauksessaan liikelaitoksille vuosittain palvelu- ja toimintatavoitteet sekä tulos- ja tuloutustavoitteet. Taloudellisen ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteiden tasapaino on olennainen tekijä liikelaitoksen omistajaohjauksen onnistumisen kannalta. Liikelaitoksen erityispiirre on nimenomaan se, että sillä on yhteiskunnallista ohjausta edellyttäviä tehtäviä.

Hallituksen esityksessä Eduskunnalle (HE 63/2010 vp) on ehdotettu uudistettavaksi valtion liikelaitoksia koskeva lainsäädäntö. Esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusi laki valtion liikelaitoksista, jolla kumottaisiin voimassa oleva valtion liikelaitoksista annettu laki. Samassa yhteydessä muutettaisiin valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annettua lakia. Ehdotetussa uudessa laissa otettaisiin huomioon Euroopan komission valtion liikelaitosmallia koskevat kannanotot. Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1.1.2011.

2.2 Luotsausliikelaitos

Luotsausliikelaitos perustettiin 1.1.2004 (laki Luotsausliikelaitoksesta 938/2003). Luotsausliikelaitoksen tehtävänä on tukea ja kehittää vesiliikenteen turvallisuutta ja toimintaedellytyksiä ensisijaisesti luotsauspalvelujen sekä niihin liittyvien muiden palvelujen ja tuotteiden avulla. Luotsausliikelaitoksen toimialasääntely on luotsauslaissa (940/2003).

Luotsausliikelaitos vastaa koko Suomen luotsauspalveluista kaikilla luotsattavilla väylillä. Liikelaitos on organisoitu kuuteen

operatiiviseen luotsausalueeseen, joista viisi sijaitsee rannikolla ja yksi Saimaalla. Valta-kunnallinen luotsinvälityskeskus ja liikelaitoksen pääkonttori sijaitsevat Helsingissä. Liikelaitoksella on toimintaa kaikkiaan 23 paikkakunnalla.

Luotsausliikelaitoksen luotsausmaksuista määrätään valtioneuvoston asetuksella, jonka mukaisesti Saimaalla on käytössä alennettuun yksikköhintaan perustuva maksutaso (noin 26 % meritaksasta). Liikelaitokselle on asetettu valtion liikelaitoksista annetun lain 7 §:n mukainen, liiketaloudellisesti kannattamattoman tehtävän velvoite, minkä johdosta Saimaan alemmasta maksutasosta aiheutuvat tulonmenetykset korvataan liikelaitokselle valtion talousarviossa tähän tarkoitukseen varatusta määrärahasta. Määräraha on ollut vuosittain 4,2 miljoonaa euroa.

Hallituksen esityksessä Eduskunnalle (HE 251/2009 vp) on ehdotettu luotsauslain muuttamista. Lain muutoksella luotsinkäyttövapautusten saantia helpotetaan niin, että linjaluotsintutkimuksen voisi suorittaa myös englannin kielellä. Luotsaustoiminta säilyy Luotsausliikelaitoksen yksinoikeutena. Laki tuli voimaan 2.8.2010. Englannin kielen hyväksymistä linjaluotsauskieleksi koskevaa säännöstä sovelletaan 1.7.2011 alkaen.

Hyväksyessään lain eduskunta edellytti vastauksessaan (EV 69/2010 vp), että luotsaustoiminnan toteuttamisen eri vaihtoehtojen edellytykset ja vaikutukset selvitetään kattavasti vaalikauden loppuun mennessä. Selvityksessä tulee ottaa huomioon myös luotsauspalvelujen saatavuuden turvaaminen kaikilla luotsattavilla alueilla. Selvityksen pohjalta tulee voida arvioida tasapuolisesti ja kattavasti, mitkä ovat luotsaustoiminnan eri toteuttamisvaihtoehtoihin liittyvät edut ja haitat.

Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut luotsausta selvittävän työryhmän, jonka toimikausi päättyy 31.1.2011. Työryhmän tehtävänä on selvittää luotsaustoiminnan kilpailun avaamisen edellytyksiä, arvioida kilpailuttamisen yhteiskunnallisia ja taloudellisia vaikutuksia sekä laatia kansainvälinen katsaus luotsaustoiminnan järjestämistavoista.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Luotsausliikelaitos yhtiötettäisiin 1.1.2011 lukien. Perustettavan yhtiön yhteiskunnallinen ohjaus järjestettäisiin toimialalainsäädännön kautta luotsauslaissa. Perustettava osakeyhtiö olisi valtion erityistehtävää hoitava yhtiö, jolla olisi laissa säädetty tehtävä ja sitä koskevat velvoitteet.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Perustettavan yhtiön tase perustuu Luotsausliikelaitoksen varoihin ja velkoihin 31.12.2010. Osakeyhtiön omavaraisuusastetta alentaisi kuitenkin henkilöstön lisäeläkevakuutus, mikä on selvitetty jäljempänä kohdassa 4.3. Luotsausliikelaitoksen varallisuus siirrettäisiin yhtenä kokonaisuutena apportiomaisuudeksi osakeyhtiöön.

Luotsausliikelaitoksen liikevaihtoennuste vuodelle 2010 on 29,6 miljoonaa euroa.

Perustettavan osakeyhtiön osakepääoma olisi 2,0 miljoonaa euroa. Taseen loppusumma olisi noin 12,9 miljoonaa euroa. Edellä esitetyillä tase-erien järjestelyillä perustettavan osakeyhtiön omavaraisuusaste laskisi nykyisestä 78,6 prosentista ja olisi ennusteen mukaan noin 49,7 prosenttia.

Henkilöstön eläketurvan tason säilyttämiseksi perustettavan yhtiön on otettava erillinen lisäeläkevakuutus, jonka hinnaksi arvioidaan Luotsausliikelaitoksessa alustavasti 7,6 miljoonaa euroa. Arvio tarkentuu Valtio-konttorin laskelmien perusteella jatkovalmistelun aikana. Lisäeläkevakuutus tulisi perustettavan yhtiön vastattavaksi tasejärjestelynä yhtiötä perustettaessa.

Valtion talousarvioon sisältyy Luotsausliikelaitokselle suoraa hintatukea vain Saimaan vesistöalueella. Vuonna 2010 luotsauksen hintatuen määräraha (31.30.51) on 4,2 miljoonaa euroa, jota saa käyttää Luotsausliikelaitokselle Saimaan alueen luotsaukseen Luotsausliikelaitoksesta annetun lain 4 §:n mukaisen hintatuen maksamiseen.

Saimaan luotsausmaksutaso on noin 74 % alempana kuin yleinen luotsausmaksu, minkä johdosta Luotsausliikelaitokselle maksetaan

liiketaloudellisesti kannattamattomaan toimintaan hintatukea. Luotsausmatkat ovat Saimaan alueella huomattavasti pidemmät kuin meriliikenteessä. Yleisen luotsausmaksun ja Saimaan luotsausmaksun välistä erotusta korvataan liikelaitokselle siten, että se on enintään Saimaan alueen (ml. kanava) alijäämän suuruinen.

Saimaan luotsauksessa olisi jatkossakin kyse liiketaloudellisesti kannattamattoman tehtävän velvoitteesta. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo korvauksen täyttävän yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja (SGEI) tuottaville yrityksille maksettavia korvauksia koskevan komission päätöksen (2005/842/EY) mukaiset ehdot. Liikenne- ja viestintäministeriö on ilmoittanut korvauksen komission kyseistä päätöstä koskevassa Suomen maaraportissa komissiolle. Tämän vuoksi tukea voidaan pitää EY:n perustamisopimuksen ja EY:n valtiontukisääntöjen mukaisesti hyväksyttävänä.

Perustettava osakeyhtiö siirtyy normaalin yhtiöverotuksen piiriin. Luotsausliikelaitoksen yhtiöittämisellä ei olisi muita valtiontaloudellisia vaikutuksia.

4.2 Yhteiskunnallinen ohjaus

Luotsauslaissa (940/2003) säädetään luotsaus toiminnan harjoittamisesta, luotsinkäytövelvollisuudesta ja siitä vapautumisesta, luotsin velvollisuuksista ja tehtävistä, luotsin pätevydestä, päällikön vastuusta ja velvollisuuksista sekä muista luotsaukseen liittyvistä asioista.

4.3 Henkilöstövaikutukset

Luotsausliikelaitoksen koko henkilöstö siirtyy perustettavan osakeyhtiön työntekijöiksi yhtiön perustamisesta lukien. Siirtyvän henkilöstön määrä on arviolta 355 henkilöä. Henkilöstö siirtyy osakeyhtiön palvelukseen aikaisempaa vastaavaan tehtävään. Määräaikainen henkilöstö siirtyy määräaikansa osoittamaksi ajaksi yhtiön palvelukseen määräaikaiseen työsuhteeseen.

Työntekijöihin ja palvelussuhteen ehtoihin sovelletaan, mitä laissa säädetään tai sen nojalla säädetään tai määrätään ja mitä yhtiötä sitovassa työehtosopimuksessa ja työsopi-

muksessa sovitaan. Yhtiöittäminen ei sinänsä vaikuta henkilöstön määrään tai mahdollisiin sopeuttamistoimiin.

Henkilöstö siirtyy yhtiöittämisessä valtion eläkelain mukaisesta järjestelmästä yksityisen alan työeläkejärjestelmän piiriin. Periaatteena on, että Luotsausliikelaitoksesta osakeyhtiöön siirtyvän henkilöstön uusi eläketurva vastaa nykyistä eläketurvaa. Henkilöstön eläketurvan tason säilyttämiseksi perustettava osakeyhtiö ottaa erillisen lisäeläkevakuutuksen. Lisäeläketurvan hinnaksi arvioidaan Luotsausliikelaitoksessa alustavasti 7,6 miljoonaa euroa. Lisäeläketurvan kustannukset otetaan huomioon perustettavan yhtiön taaseessa.

5 Asian valmistelu

Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen hallitusohjelman liikennettä koskevan luvun 7.1 mukaan Luotsausliikelaitoksen toiminnan kehittämismahdollisuuksia selvitetään.

Valtiovarainministeriön 18.3.2008 asettamassa työryhmässä on selvitetty liikelaitosmallin soveltuvuutta sisämarkkinoille ja kartoitetaan mahdollisia uusia organisaatio- ja ohjausmalleja liikelaitosten toiminnan järjestämiseksi.

Talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi 6.3.2009 valtiovarainministeriön liikelaitoshankkeen väliraportissaan ehdottamaa etenemistapaa valtion liikelaitosten uudelleen organisoimiseksi ja ohjaukseksi. Talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi linjausta, jonka mukaan Luotsausliikelaitos yhtiöitetään.

Peruslinjauksen mukaisesti talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi 24.8.2010 liikenne- ja viestintäministeriön esitystä Luotsausliikelaitoksen yhtiöittämisestä, aikataulusta ja sisällöstä, jonka mukaisesti hallituksen esitys on laadittu.

Hallituksen esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä. Luotsausliikelaitos on käynyt yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain (334/2007) mukaiset neuvottelut liikelaitoksen henkilöstön kanssa.

Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot alan toimijoilta. Lausunnoissa esitetyt näkemykset on mahdollisuuksien mukaan sisällytetty lopulliseen hallituksen esitykseen.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2011 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Liikenne- ja viestintäministeriö esittää muutoksia voimassa olevaan luotsauslakiin. Luotsauslakiin otettaisiin muun ohella ne tarpeelliset säännökset, joita tarvitaan perustettavan osakeyhtiön toimialasääntelyä varten.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1 §. *Perustettava osakeyhtiö.* Luotsausliikelaitos yhtiötettäisiin perustamalla valtion kokonaan omistama osakeyhtiö. Perustettavan osakeyhtiön toimialana on vesiliikenteen turvallisuuden ja toimintaedellytysten turvaamiseksi luotsauspalvelujen tarjoaminen.

Perustettavan osakeyhtiön tehtävänä on huolehtia luotsauslain (940/2003) mukaisten luotsauspalvelujen tarjonnasta sekä muista luotsauslaissa säädetyistä luotsaukseen liittyvistä tehtävistä ja velvollisuuksista luotsauslaissa määritellyillä vesialueilla. Yhtiöön kohdistuva toimialasääntely ilmenisi momentissa tarkoitettulla tavalla luotsauslaista, eikä yhtiöllä olisi tarkoitus olla muuta liiketoimintaa.

2 §. *Luovutusvaltuus.* Pykälässä säädettäisiin valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa Luotsausliikelaitoksen hallinnassa oleva omaisuus, immateriaaliset oikeudet ja liiketoiminta Luotsausliikelaitoksen toimintaa jatkamaan perustettavalle, lain 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulle osakeyhtiölle. Luovutusvaltuus kattaisi siten Luotsausliikelaitoksen sellaisenaan varoineen ja velkoineen. Valtioneuvosto valtuuttaisi tämän mukaisesti liikenne- ja viestintäministeriön hoitamaan luovutusjärjestelyt.

3 §. *Luovutuksen ehdot.* Pykälän 1 momentin mukaan valtioneuvosto määräisi luovutettavan omaisuuden ja sen arvon sekä ehdot, joilla luovutus tapahtuu. Luovutus tapahtuisi valtioneuvoston valtuutuksen perusteella erillisellä luovutuskirjalla, jossa luovutettava varallisuus yksilöidään. Luovutus tehtäisiin lain vahvistamisen jälkeen 8 §:n 3 momentin mukaisesti ja tulisi voimaan lain voimaantulon kanssa samanaikaisesti. Valtioneuvosto määräisi myös muista omaisuuden luovuttamiseen ja osakeyhtiön muodostamiseen liittyvistä järjestelyistä.

Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvosto määräisi, mikä osa omaisuudesta luovutetaan osakeyhtiöön osakkeita vastaan. Luovutus tehtäisiin ns. apporttiomaisuuden luovutuksena perustettavaan osakeyhtiöön, mitä vastaan valtio merkitsisi osakeyhtiön kaikki

osakkeet. Liikelaitoksen nykyinen peruspääoma tulisi osakepääomaksi osakeyhtiöön.

4 §. *Verotus.* Laissa säädettäisiin perustettavan yhtiön verokohtelusta. Pykälän 1 momentin mukaan osakeyhtiö ei maksaisi varainsiirtoveroa 2 §:ssä tarkoitettua omaisuuden siirrosta apporttina. Säännöksen mukainen verovapaus vastaisi laajuudeltaan varainsiirtoverolain 43 §:n 1 momentin mukaista verovapautta. Hakemusmenettelyä ei kuitenkaan edellytettäisi, koska verovapauden edellytysten täyttymistä voidaan tässä tapauksessa pitää selvänä. Pykälän 2 momentissa olisi selventävänä säännöksenä viittaus elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 d §:n soveltamisesta yhtiöittämiseen.

5 §. *Vastuu liikelaitoksen sitoumuksista.* Pykälän 1 momentin mukaisesti perustettava osakeyhtiö ottaisi vastatakseen Luotsausliikelaitoksen tekemistä sellaisista laina-, takaus-, hankinta- ja toimitussopimuksista sekä muista sitoumuksista, joihin Luotsausliikelaitos on toimintansa aikana sitoutunut ja jotka koskevat osakeyhtiölle luovutettua omaisuutta ja liiketoimintaa. Osakeyhtiö vastaisi kuitenkin vain niistä Luotsausliikelaitoksen velvoitteista, jotka ovat luovutuksen kohteena ja joista Luotsausliikelaitos olisi liikelaitoksena luovutushetken jälkeenkin vastannut.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valtion toissijaisen vastuun jatkumisesta. Velallisen vaihdokseen on saatava velkojien suostumus. Siinä määrin kuin velallista ei voida vaihtaa ja velkaa siirtää osakeyhtiölle, valtio olisi edelleen velallinen yhtiöittämistä edeltäneistä velvoitteista alkuperäiseen velkojaan nähden. Säännöksellä varmistettaisiin toiminnan ja sopimusten jatkuvuus yhtiöittämisen yhteydessä.

6 §. *Liikelaitoksen toiminnan jatkuvuus hallintoasioissa.* Pykälän 1 momentin mukaisesti Luotsausliikelaitoksen osakeyhtiölle luovutettuun omaisuuteen ja liiketoimintaan kohdistuvat oikeutta, etua tai velvollisuutta koskevat hallinto- ja hallintolainkäyttöpäätökset olisivat voimassa siten, että ne kohdistuvat Luotsausliikelaitosta koskevilta osin perustettavaan osakeyhtiöön ilman eri päätöstä. Yhtiöittämisen jälkeen perustettava

osakeyhtiö olisi siten samassa asemassa kuin Luotausliikelaitos olisi ollut.

Pykälän 2 momentin mukaan vireillä olevissa hallintoasioissa osakeyhtiö tulisi hallinto- ja hallintolainkäyttömenettelyssä Luotausliikelaitoksen sijaan ilman eri päätöstä. Momentin mukaan hallinto- ja hallintolainkäyttöllinen jatkuvuus olisi selvyiden vuoksi turvattu myös vireillä olevissa asioissa.

7 §. Henkilöstön asema. Pykälässä olisi säännökset henkilöstön asemasta osakeyhtiön perustamisen yhteydessä. Luotauslaitoksen työsopimussuhteinen henkilöstö siirtyisi osakeyhtiön palvelukseen aikaisempaa vastaavaan tehtävään. Määräaikainen työsopimussuhteinen henkilöstö siirtyisi määräaikansa osoittamaksi ajaksi yhtiön palvelukseen määräaikaiseen työsuhteeseen.

Työntekijöihin ja palvelussuhteen ehtoihin sovellettaisiin, mitä laissa säädetään tai sen nojalla säädetään tai määrätään ja mitä yhtiötä sitovassa työehtosopimuksessa ja työsopimuksessa sovitaan. Yhtiöittäminen ei sinänsä vaikuttaisi henkilöstön määrään tai mahdollisiin sopeuttamistoimiin.

Henkilöstö siirtyisi yhtiöittämisessä valtion eläkelain mukaisesta järjestelmästä yksityisen alan työeläkejärjestelmän piiriin.

8 §. Tilintarkastus ja tilinpäätös. Pykälässä olisi säännös siitä, miten liikelaitoksen viimeinen tilinpäätös on laadittava ja tilintarkastus hoidettava. Koska tilinpäätös ja tilintarkastus koskevat liikelaitoksen toimintaa, sovellettaisiin valtion liikelaitoksista annetun lain aineellisia säännöksiä, vaikkakin näiden toimenpiteiden suorittajana olisi osakeyhtiö.

9 §. Voimaantulo. Pykälässä säädettäisiin lain voimaantulosta ja toimenpiteistä, joihin valtioneuvosto voisi ryhtyä valmistellakseen osakeyhtiön perustamista. Laki ehdotetaan

tulevaksi voimaan vuoden 2011 alusta. Luotauslaitoksesta annettu laki muutoksineen ehdotetaan samalla kumottavaksi.

Lisäksi pykälään ehdotetaan säännökset toimenpiteistä, joihin voidaan ryhtyä ennen lain voimaantuloa. Luotausliikelaitoksessa tulisi voida tehdä tarpeellisia valmisteluja ja järjestelyjä jo ennen lain voimaantuloa. Vastaavasti valtioneuvosto voisi syksyllä 2010 tehdä päätöksen yhtiön perustamisesta, merkitä yhtiön osakkeet, määrätä luovutettavan omaisuuden arvon, määrätä luovutuksen ehtoista ja muista järjestelyistä. Selvyiden vuoksi todettaisiin, että ennen lain voimaantuloa tehtävään luovutukseen sovellettaisiin myös 4 §:ssä säädettyä verovapautta.

2 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan vuoden 2011 alusta.

3 Säättämisjärjestys

Ehdotuksen tarkoituksena on siirtää Luotausliikelaitoksen toiminta perustettavalle osakeyhtiölle. Laissa säädettäisiin erityisesti liikelaitoksen sitoumuksien jatkuvuudesta, valtion toissijaisesta vastuusta sekä henkilöstön asemasta suhteessa uuteen osakeyhtiöön. Säädettyt oikeudet vastaavat liikelaitoksen velvoitteita suhteessa näihin asianosaisiin.

Esitystä valmisteltaessa on edellä esitetyin perustein katsottu, että laki voidaan säätää tavallisena lakina.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

*Lakiehdotus***Laki****Luotsausliikelaitoksen muuttamisesta osakeyhtiöksi**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Perustettava osakeyhtiö

Luotsausliikelaitoksen toiminta siirretään perustettavalle osakeyhtiölle. Valtio merkitsee osakeyhtiötä perustettaessa kaikki sen osakkeet.

Yhtiön toimialana on luotsauspalvelujen tarjoaminen vesiliikenteen turvallisuuden ja toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Yhtiön tehtävänä on huolehtia luotsauslain (940/2003) mukaisten luotsauspalvelujen tarjonnasta sekä muista luotsauslaissa säädetyistä luotsaukseen liittyvistä tehtävistä ja velvollisuuksista luotsauslaissa määritellyillä vesialueilla.

2 §

Luovutusvaltuutus

Valtioneuvosto oikeutetaan luovuttamaan Luotsausliikelaitoksen hallinnassa oleva omaisuus, immateriaaliset oikeudet ja liiketoiminta 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulle osakeyhtiölle.

3 §

Luovutuksen ehdot

Valtioneuvosto määrää luovutettavan omaisuuden ja sen arvon sekä ehdot, joilla luovutus tapahtuu. Valtioneuvosto määrää myös muista omaisuuden luovuttamiseen ja osakeyhtiön muodostamiseen liittyvistä järjestelyistä.

Valtioneuvosto määrää, mikä osa omaisuudesta luovutetaan osakeyhtiöön osakkeita vastaan.

4 §

Verotus

Osakeyhtiö ei ole velvollinen suorittamaan varainsiirtoveroa 2 §:ssä tarkoitettua luovutuksesta perustettavan osakeyhtiön osakkeita vastaan.

Tuloverotukseen sovelletaan elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 52 d §:ssä tarkoitettua liiketoimintasiirtoa koskevia säännöksiä.

5 §

Vastuu liikelaitoksen sitoumuksista

Osakeyhtiö vastaa laina-, takaus-, hankinta- ja toimitussopimuksista sekä muista sitoumuksista, joihin Luotsausliikelaitos on toimintansa aikana sitoutunut ja jotka koskevat osakeyhtiölle luovutettua omaisuutta ja liiketoimintaa.

Valtion toissijainen vastuu Luotsausliikelaitoksen ottamista lainoista ja sitoumuksista jää voimaan.

6 §

Liikelaitoksen toiminnan jatkuvuus hallintoasioissa

Luotsausliikelaitoksen osakeyhtiölle luovutettuun omaisuuteen ja liiketoimintaan kohdistuvat oikeutta, etua tai velvollisuutta koskevat hallinto- ja hallintolainkäyttöpäätökset ovat voimassa siten, että ne kohdistuvat Luotsausliikelaitosta koskevilta osin perustettavaan osakeyhtiöön ilman eri päätöstä.

Vireillä olevissa hallintoasioissa osakeyhtiö tulee hallinto- ja hallintolainkäyttömenet-

telyssä Luotsausliikelaitoksen sijaan ilman eri päätöstä.

7 §

Henkilöstön asema

Luotsausliikelaitoksen palveluksessa tämän lain voimaan tullessa oleva henkilöstö siirtyy osakeyhtiön palvelukseen. Määrääjäksi Luotsausliikelaitoksen palvelukseen otetut henkilöt siirtyvät osakeyhtiön palvelukseen vastaavaksi määrääjäksi.

8 §

Tilintarkastus ja tilinpäätös

Luotsausliikelaitoksen viimeisen toimintakauden tilintarkastukseen ja tilinpäätökseen

sovelletaan, mitä valtion liikelaitoksista annetussa laissa (1185/2002) säädetään. Osakeyhtiö hoitaa näiltä osin liikelaitoksen tehtävät.

9 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan Luotsausliikelaitoksesta annettu laki (938/2003).

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin. Valtioneuvosto voi tehdä ennen lain voimaantuloa 1 ja 2 §:ssä tarkoitettuja toimenpiteitä, joihin sovelletaan myös 4 §:ää.

Helsingissä 10 päivänä syyskuuta 2010

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Liikenneministeri *Anu Vehviläinen*